

I. KRAKOWSKIE FORUM EDUKACJI – 20.02.2020

Raport z wydarzenia

Na zdjęciu prof. Małgorzata Michel, prowadząca dyskusję podsumowującą Forum oraz Łukasz Gibała, radny miejski, lider stowarzyszenia i klubu radnych Kraków dla Mieszkańców. Fot. Adrianna Siudy

Spis treści

Wprowadzenie	2
Panel Uczniowski	2
Panel Nauczycielski	3
Panel Rodzicielski	5
Panel Dyrektorski	6
Dyskusja	7
Podsumowanie	8

Wprowadzenie

I. Krakowskie Forum Edukacji, zorganizowane 20 lutego 2020 roku pod patronatem Stowarzyszenia Kraków dla Mieszkańców, było prawdopodobnie pierwszym w historii Krakowa tego typu wydarzeniem. Uczniowie, rodzice, nauczyciele i dyrektorzy mogli w jednym miejscu, pod okiem moderatorów, przedstawić swoje punkty widzenia, postulaty i wyzwania, z jakimi mierzą się w codziennej edukacji. Czy uczniowie powinni sami dysponować częścią szkolnego budżetu? Czy to dobrze, że nauczyciele nie zadają prac domowych? Czy rodzic jest potrzebny tylko wtedy, gdy trzeba załatwić wycieczkę szkolną? Na te i wiele innych pytań odpowiadano na tym wyjątkowym wydarzeniu.

Głównym założeniem I. Krakowskiego Forum Edukacji było stworzenie przestrzeni, w której każda z grup biorących udział w procesie edukacji będzie mogła wyrazić swoje poglądy na temat kondycji krakowskiej edukacji. Forum podzielone było na cztery panele eksperckie: uczniowski, rodzicielski, nauczycielski i dyrektorski. Przedstawiciele każdej z tych grup w moderowanych dyskusjach odpowiadali na pytania, dzieląc się przy tym swoją wiedzą i doświadczeniem. Wskazywali też braki w systemie i szanse na rozwój krakowskiej edukacji. Zwieńczeniem Forum była prowadzona przez prof. dr hab. Małgorzatę Michel otwarta dyskusja z udziałem ekspertów oraz publiczności. Często pojawiające się głosy z publiczności owocowały dialogiem z interesującymi punktami widzenia, celnymi uwagami i konkretnymi wnioskami.

Panel Uczniowski

Prowadzenie: dr inż. Natalia Schmidt-Polończyk – wykładowca akademicki AGH, Radna Dzielnicy V Krowodrza, Koordynatorka Think tanku Kraków dla Mieszkańców

Uczestnicy:

- Maja Urbanek – XLIII Liceum Ogólnokształcące im. Zofii Chrzanowskiej w Krakowie
- Grzegorz Garboliński – XV Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Krakowie
- Gabriela Olenicz – II Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowie

1. Czy uczniowie mają wpływ na funkcjonowanie szkoły?

Uczniowie zgodnie stwierdzili, że **czują się pomijani**, gdy chodzi o wpływ na przestrzeń szkolną, a ich głos nie jest brany pod uwagę przez nauczycieli i dyrektorów. Uczniowie chcą, by ich inicjatywy były

realizowane. Jedną z ciekawszych ich propozycji to utworzenie **Budżetu Uczniowskiego**, z którego finansowane będą wskazane przez samych uczniów potrzeby, takie jak pomoce szkolne, wycieczki edukacyjne czy dodatkowe zajęcia.

2. Czego brakuje w programach nauczania?

Bardzo istotną kwestią jest pogłębianie się problemów w systemie edukacji mimo kilku reform. Jednym z nich jest **edukacja seksualna**, a w zasadzie jej brak. Jednocześnie uczniowie podkreślają, że trzeba tę sprawę potraktować kompleksowo, wprowadzając równocześnie **edukację antydyskryminacyjną**.

3. Szkoła bezpieczna i otwarta

Kolejnym ważnym problemem poruszonym na panelu było **poczucie bezpieczeństwa**, zarówno w kontekście nauki bez przymusu – dla przyjemności, jak również szkoły jako bezpiecznego miejsca do wyrażania swoich opinii. Uczniowie wskazują **potrzebę utworzenia kampanii informacyjnej**, wskazującej gdzie należy szukać pomocy w razie pojawiających się problemów związanych z bezpieczeństwem.

4. Podejście indywidualne w nauczaniu

Uczniowie oczekują od szkoły **więcej podejścia indywidualnego**, rozumiejąc jednocześnie to, że podstawową wiedzę powinien przyswoić każdy. Zdaniem uczniów liceum, ich szkoła jest za bardzo ogólnokształcąca, a za mało w niej indywidualnego kształcenia.

Panel Nauczycielski

Prowadzenie: Halina Karlińska – nauczycielka Zespołu Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych nr 7 w Krakowie

Uczestnicy:

- Dorota Kolemba – nauczycielka Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Giebułtowie, dyrektorka przedszkola niepublicznego
- Katarzyna Dziedzic – nauczycielka Zespołu Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych nr 7 w Krakowie
- Michał Kasza – nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 18 w Krakowie

Trzeba zaznaczyć, że moderatorka panelu poza ekspertami, którzy odpowiadali na zadawane pytania, w dyskusję starała się włączyć praktycznie wszystkich obecnych na panelu nauczycieli, co zaowocowało przekrojowym ujęciem poruszonych tematów.

1. Czy współczesna szkoła uczy, jak się uczyć?

Jako główne problemy tego zagadnienia wskazany został m.in. **klucz odpowiedzi i nauka pod niego**, co skutkuje zanikiem kreatywności wśród uczniów. Jest to zjawisko szczególnie obecne w liceum, ponieważ w nauczaniu wczesnoszkolnym kreatywność ucznia jest rozwijana praktycznie cały czas. Nauczyciele zwracają uwagę na błędne koło, jakie tu powstaje, ponieważ nauczyciele i uczniowie **rozliczani są wyłącznie z wyników**, co nie zawsze idzie w parze ze zdobytą wiedzą i umiejętnościami ich podopiecznych. Do tego dochodzi często wywierana na nauczycieli presja rodziców, bo ich dziecko „ma zdać”.

2. Czy szkoła uczy współpracy?

Nauczyciele wyrazili zaniepokojenie, że z powodu zbyt obszernej podstawy programowej mają mało czasu na **indywidualne podejście do ucznia**, rozmowę z nim, zrozumienie jego problemów. Zauważono, że uczniowie szybko tracą motywację, czego przyczyną może być program nauczania. Podkreślono również, że młodzież wydaje się zagubiona i nie widzi w nauczycielach zaufanych osób, do których można się zwrócić z problemem. Kolejną ważną kwestią była wiedza nauczycieli o obecnych realiach rynku pracy. Nauczyciele jednoznacznie wskazali, że w programie nauczania za mało jest czasu na wykonywanie zadań w grupach, gdy na obecnym rynku pracy umiejętność działania w zespole i wpasowanie się do grupy to jedne z ważniejszych cech, jakich poszukują pracodawcy.

3. Jak wyjść z modelu szkoły XIX-wiecznej?

Założenia programowe również nauczycielom nie ułatwiają kreatywnego podejścia do udoskonalania edukacji. Jednocześnie także wszyscy zgodnie stwierdzili, że często napotykają na **opór ze strony dyrektorów czy kuratorium**, jeśli chodzi o realizację różnych inicjatyw. Nauczyciele chcą próbować z uczniami nowych rzeczy, bez obaw o podejście kuratorium.

4. Relacje z rodzicami

Przykładów dobrych i złych relacji na linii nauczyciel – rodzic podczas panelu pojawiło się mniej więcej po równo. Część rodziców była niezadowolona z tego, że **zadania domowe nie są zadawane**, byli też tacy, którzy uważali, że to dobre rozwiązanie. Nauczyciele wskazali, że niezrozumienie dla braku zadawania zadań u rodziców prawdopodobnie bierze się z tego, że za czasów ich edukacji zadań do domu było bardzo dużo. Obecnie dzieci i młodzież mogą w kilka minut uzyskać zadanie od kolegi

z klasy przez np. WhatsApp lub grupę na Facebooku. Część nauczycieli zdaje sobie z tego sprawę i po prostu nie zadaje zadań przy pełnej aprobacie dyrektora dla takich praktyk. Pedagodzy zaznaczali, że często rodzice wywierają na nich presję, by bardziej zainteresowali się ich dzieckiem. Jednak mimo szczerych i dobrych chęci nie są w stanie poświęcić każdemu wystarczająco dużo uwagi ze względu np. na **presję realizacji programu** czy przygotowania uczniów do egzaminów.

Panel Rodzicielski

Prowadzenie: Renata Ropska – wykładowca Uniwersytetu SWPS, członkini stowarzyszenia Kraków dla Mieszkańców

Uczestnicy:

- dr inż. Katarzyna Gdowska – członkini Rady Rodziców
- Marta Wodyńska – Przewodnicząca Forum Rad Rodziców i członkini Rady ds. Równego Traktowania
- Paweł Łukasik – członek Głównej Komisji Rewizyjnej Społecznego Towarzystwa Oświatowego

1. Czy Rady Rodziców są potrzebne?

Rady Rodziców są potrzebne, niestety rodzice zwracają uwagę, że są niedoceniane i traktowane przedmiotowo. Obecnie rodzice czują potrzebę angażowania się w cały proces wychowania i edukacji swoich dzieci, jednak ich **pozytywna energia nie jest wykorzystywana**. Rodzice twierdzą, że nauczyciele nie traktują ich po partnersku gdy chodzi o sprawy poważne, ale korzystają z ich pomocy i zaangażowania w załatwieniu wycieczki lub wyjścia klasowego. Rodzice czują potrzebę **wpływu na edukację swoich dzieci**. Mają doświadczenie, wiedzę i potencjał, który – w ich odczuciu – szkoła pomija.

2. Jak rodzice oceniają warunki nauki w szkołach?

W kwestii warunków w szkołach rodzice wskazują na **archaiczne ustawienia ławek** w salach lekcyjnych, zbyt małą liczbę toalet i sal gimnastycznych. Funkcjonowanie bibliotek zdaniem rodziców również nie zachęca do korzystania z nich – należałoby **ożywić te miejsca**. Duży problem dla uczniów stanowi również brak miejsc na pozostawienie roweru, rolek czy hulajnogi, na których dojeżdżają do szkół.

3. Co zrobić, aby zajęcia dodatkowe były normą, a nie luksusem?

Zajęcia dodatkowe w szkołach publicznych to duży wydatek, do którego należy doliczyć koszty książek i pomocy naukowych. Szkoła prywatna ma ten atut, że często zajęcia dodatkowe są wliczone w opłatę, a rodzice mogą łatwiej dostosować swoją pracę do zajęć dziecka. Program szkoły płatnej jest bogatszy mimo tego, że budżety szkół prywatnych i publicznych często są podobne. Rodzice wskazali również, że **światlice szkolne nie do końca spełniają swoją funkcję**, są bardziej przechowalnią niż miejscem, gdzie dziecko może rozwijać swoje umiejętności.

4. Jak rodzice postrzegają szkołę?

Rodzice uważają, że nauczyciele nie darzą ich zaufaniem i niewystarczająco interesują się ich dziećmi. Krytyczni są również wobec **obecnego systemu edukacji, który uważają za przestarzały**. Podkreślają także, że często warunki sanitarne w szkołach są na bardzo niskim poziomie. Kilkoro rodziców biorących udział w dyskusji przyznało, że często zostali źle potraktowani przez nauczyciela lub dyrektora, czuli się jak „zło konieczne”, z którym po prostu trzeba się liczyć.

Panel Dyrektorski

Prowadzenie: Artur Ławrowski – wieloletni dyrektor krakowskich szkół, członek Think tanku Kraków dla Mieszkańców

Uczestnicy:

- Jolanta Gajęcka – dyrektorka Szkoły Podstawowej nr 2 w Krakowie
- Gabriela Olszowska – była dyrektorka Gimnazjum nr 2 w Krakowie
- Artur Pasek – dyrektor Szkoły Podstawowej nr 117 w Krakowie

Dyrektor – administrator czy lider zmian?

Zdaniem uczestników panelu dyrektorzy muszą jak najszybciej zrozumieć zmieniającą się rzeczywistość i **wyjść poza sztywne ramy** samego administrowania szkołą. Powinni wykazywać się większą odwagą – zarówno w stosunku do kuratorium, jak i w kwestii zastanych szkolnych reguł, które przez dekady zakleszczały polską edukację. Dyrektor powinien być **liderem i dobrym menedżerem**, dla którego najważniejszy ma być „zysk” w postaci jakości nauczania. Dyrektor krakowskiej szkoły powinien być znacznie bardziej widzialny poza naszym krakowskim środowiskiem oświatowym na arenie ogólnopolskiej. Zarówno jako obserwator zmieniającej się rzeczywistości edukacyjnej, ale również by **promować krakowskie dobre praktyki**, bo takie też są realizowane w placówkach edukacyjnych w Krakowie. Bardzo ważnym jest także wypracowanie modelowej, partnerskiej **współpracy z władzami samorządowymi**. Potrzebny jest autentyczny dialog wszystkich

sił odpowiedzialnych za krakowską edukację. Równie ważny jest perspektywiczny plan powrotu krakowskich szkół do **czołówki ogólnopolskiej** – ale nie w kontekście rankingów, tylko rozwiązań modelowych w obszarze edukacji.

Dyskusja

Prowadzenie: prof. dr hab. Małgorzata Michel – profesor UJ, trenerka, mediatorka, członkini Think tanku Kraków dla Mieszkańców

Uczestnicy:

- Witold Woźniak – Prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego Kraków Podgórze
- Marta Wodyńska – Przewodnicząca Forum Rad Rodziców w Krakowie
- Artur Ławrowski – Moderator Panelu Dyrektorskiego
- Natalia Schmidt-Polończyk – Moderatorka Panelu Uczniowskiego
- Halina Karlińska – Moderatorka Panelu Nauczycielskiego
- Renata Ropska – Moderatorka Panelu Rodzicielskiego

Eksperci odnosili się głównie do zagadnień omawianych w poszczególnych panelach i dzielili się doświadczeniami, wskazując ciekawe rozwiązania i praktyki. Prof. Małgorzata Michel zaznaczyła, że mimo wysłania zaproszenia do Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Krakowa, Magistrat nie przysłał swojego przedstawiciela na Forum. Marta Wodyńska wskazała trzy rzeczy, które można zrobić od zaraz, bez ponoszenia nakładów finansowych, by zwiększyć jakość krakowskiej edukacji: **nie oceniać cyframi, nie zadawać zadań domowych i zmienić architekturę wnętrza szkolnej sali na bardziej nowoczesną**. Po wypowiedziach ekspertów moderatorka włączyła do dyskusji publiczność, dzięki temu osoby z różnych grup mogły skonfrontować swoje stanowiska. Rodzice wskazywali na konieczność większego zaufania do nich ze strony nauczycieli, uczniowie na to, że szkoła często nie nadąża za realiami. Artur Ławrowski zachęcał, by dyrektorzy wykazywali się większą odwagą w działaniach, **odchodzili od pruskiego modelu szkoły** i robili wszystko, żeby zwiększać jakość edukacji.

Podsumowanie

W jednym miejscu spotkały się cztery najważniejsze składniki edukacji: uczniowie, rodzice, nauczyciele i dyrektorzy. Każdy mógł zabrać głos w dyskusji na tych samych zasadach, co zatarło granice, jakie na co dzień dzielą te grupy. Możliwość głośnego powiedzenia o problemach w czasie przygotowanej przez moderatorów dyskusji dało każdej ze stron szansę poznania stanowiska i perspektywy pozostałych. Dzięki temu można było wyraźnie i bez skrępowania mówić o tym, co boli, co można zmienić i w jakim kierunku powinni pójść uczniowie, rodzice, nauczyciele i dyrektorzy. Pomysły takie, jak Budżet Uczniowski, edukacja antydyskryminacyjna czy bardziej nowoczesny wystrój sal lekcyjnych to gotowe rozwiązania, które można wykorzystywać w systemie edukacji choćby od jutra. Forum Edukacji pokazało, że o przyszłości edukacji można myśleć wspólnie – wystarczy stworzyć do tego dobrą i przyjazną dla wszystkich przestrzeń.

Opracowanie raportu: Adam Kosoń, Koordynator Think tanku Kraków dla Mieszkańców